

Свобода

плюс Тернопільщина • Виходить у середу і п'ятницю

Незалежна громадсько-політична газета

ПершOVERесень близько

У Тернополі свято Першого дзвоника в більшості шкіл проведуть 2 вересня.

За інформацією управління освіти та науки Тернопільської міської ради, на навчальний період 2024-2025 років у школах здобуватимуть освіту 30 075 дітей. Загалом в перший клас зарахували 2 504 нових учнів. За словами начальниці відділу дошкільної, середньої та позашкільної освіти Ірини Сум, до осінніх канікул кожна школа навчатиметься шість днів на тиждень. Вже в листопаді учні повернуться до звичного п'ятиденного навчання. Це дасть змогу зробити довші канікули взимку.

Свято Першого дзвоника через війну в Україні для всіх учнів не проводять. У більшості шкіл проведуть святкові лінійки для перших та одинадцятих класів на першому уроці 2 вересня, а опісля розпочнуться звичайні уроки за розкладом.

У школах працюватимуть інспектори служби освітньої безпеки

У рамках запровадження СОБ на території нашої області інспектори служби освітньої безпеки працюватимуть у 79 закладах загальної середньої освіти.

З них у 25 школах, розташованих на території Тернополя, та у 54 - в межах області. Варто зазначити, що 75% інспекторів СОБ - жінки, інші 25% - чоловіки віком до 23 років.

Інспектори, яких обрали з-поміж чинних поліцейських, вже пройшли ретельну перевірку, завершили навчання та здобули необхідні навички для виконання своїх службових обов'язків у школах.

Поліцейські служби освітньої безпеки працюватимуть у школах повний робочий день та виконуватимуть три основні функції - правоохоронну - стежитимуть за безпекою всіх учасників освітнього процесу, контролюватимуть пропускний режим, здійснюватимуть комунікацію з екстреними службами, осо-

бисто реагуватимуть на правопорушення, припинятимуть їх та затримуватимуть порушників. Просвітницьку - інспектори проводитимуть інтерактивні заняття, уроки, бесіди, тренінги на різну тематику, в тому числі щодо запобігання вживання алкоголю, тютюнових виробів та наркотиків, попередження булінгу, кібергієни тощо. Наставницьку - поліцейські СОБ мотивуватимуть до активної життєвої позиції, залучатимуть до активних видів діяльності, сприятимуть національно-патріотичному вихованню.

НБУ спростовує чутки про накладання штрафів на клієнтів банків

У медіа поширюється недостовірна інформація про те, що банки нібито почали штрафувати своїх клієнтів за порушення з питань фінансового моніторингу та стягують на свою користь 20% від суми коштів, які зберігаються клієнтами на їхніх банківських рахунках. Національний банк наголошує, що таке твердження не відповідає дійсності. Законодавство з питань фінансового моніторингу не передбачає застосування банками будь-яких фінансових покарань до порушників правил фінансового моніторингу та стягнення за це "штрафу".

Тобто банки не мають права застосовувати до громадян штрафні санкції через порушення у сфері фінансового моніторингу.

Водночас Закон про фінансовий моніторинг передбачає обов'язок та право банку розірвати ділові стосунки з клієнтом та припинити його обслуговування, в тому числі закрити рахунок клієнта, у визначених законодавством випадках. У цьому разі банк повертає кошти клієнту готівкою чи шляхом перерахування на інший рахунок за вказаними реквізитами. Механізм повернення коштів банком передбачений у пункті 6 додат-

ка 12 до Положення про здійснення банками фінансового моніторингу, затвердженого постановою Правління Національного банку України від 19.05.2020 № 65 (зі змінами). Банк може брати стандартну звичайну комісію за проведення такої платіжної операції.

Національний банк України, зі свого боку, також не застосовує жодних штрафних санкцій до громадян за порушення. Всі заходи впливу регулятора, зокрема і в сфері фінансового моніторингу, стосуються виключно фінансових установ, йдеться у повідомленні НАБУ.

Кількість хворих на COVID-19 збільшується

Ми звикли, що різні штами грипів та ГРВІ притаманні осінньо-зимовому періоду, і аж зовсім не є літніми. Так було раніше, але коли людство стикнулося з різновидами коронавірусу, усе змінилося.

ня триває понад 5 днів, це свідчить про важкі симптоми, тому варто фізично звернутися до лікаря.

І не лише в Україні, а й на Тернопільщині збільшується кількість хворих на COVID-19, грип та гострі респіраторні вірусні інфекції.

За останній тиждень ріст захворюваності і серед дорослих, і серед дітей збільшується. Наразі фахівці у нашій області не відокремлюють статистику щодо захворюваності на COVID. Будуть це робити з початку сезону, тобто з жовтня.

Загалом в Україні циркулюють 10 підвидів "Омікрону". Один з його нових підвидів - це штам FLiRT. В Україні вже підтвердили 5 випадків: 3 - в Київській області, 1 - в Житомирській і 1 - в Івано-Франківській (це був смертельний випадок - 80-річна жінка мала супутні неінфекційні захворювання). Випадків захворювання на новий підвид в нашій області не фіксували.

Пам'ятайте, що актуальними залишаються питання вакцинавання.

Галина ВАНДЗЕЛЯК

Днями у МОЗ розповіли, що протягом трьох літніх місяців захворюваність на ковід в Україні зростає майже в... 13 разів.

За словами заступниці міністра охорони здоров'я України Марії Карчевич, у серпні в Україні зафіксували понад 25 тисяч випадків захворювання на коронавірус. Для порівняння, в червні було 2300.

Ще в часи пандемії було запроваджено законодавчо, за яких умов можна отримати лікарняний дистанційно. Це зменшує кількість контактів. Перебуваючи вдома, можна звернутися до лікаря, проконсультуватися і на 5 днів отримати довідку про непрацездатність.

Водночас вона зауважила, що коли захворюван-

Майже мільйон українських ветеранів та осіб, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною, отримали разову грошову виплату до Дня Незалежності

Вже десять років поспіль наша країна протистоїть російській агресії, з 2022 р. - щодня українські захисники боронять незалежність та територіальну цілісність нашої країни.

До Дня Незалежності України, яку ми сьогодні виборюємо, понад 982 тис. українців з числа ветеранів війни, тих, хто має особливі заслуги перед Батьківщиною і відзначились, боронячи власну країну, отримали разову грошову виплату. Загальна сума виплат становила понад 1,1 млрд грн.

Порівняно з минулим роком, цю виплату отримало майже на 140 тис. людей більше.

"Витрати на безпеку і оборону залишаються пріоритетними в умовах війни, адже збереження незалежності країни дорівнює збереженню нашого існування як нації. Проте забезпечують оборону - люди. Ті - хто в перші дні війни пішов добровольцем на фронт, ті - хто був мобілізований і доєднався до лав захисників, щоб протидіяти російській агресії. Тому в День Незалежності дякуємо їм, їхнім родинам, і кожному, хто в той чи інший час боронив територіальну цілісність України", - наголосила міністерка соціальної політики Оксана Жолнович.

30 серпня - хмарно, без опадів. Вітер південно-західний, 2-4 м/сек. Температура повітря вночі 21, вдень 30 градусів тепла. Атмосферний тиск 736 мм рт. ст. Схід сонця - 6.31, захід сонця - 20.05. Тривалість дня - 13.33.

31 серпня - мінлива хмарність, з проясненнями без опадів. Вітер змінних напрямків, 3-5 м/сек. Температура повітря вночі 20, вдень 30 градусів тепла. Атмосферний тиск 736-735 мм рт. ст. Схід сонця - 6.32, захід сонця - 20.02. Тривалість дня - 13.30.

Обмеження для медпрацівників

У серпні Верховна Рада ухвалила Закон "Про внесення змін до Основ законодавства України про охорону здоров'я щодо удосконалення обмежень для медичних, фармацевтичних працівників та фахівців з реабілітації під час здійснення ними професійної діяльності".

Як повідомляє ГО "Юридична сотня", закон вносить до ЗУ "Основи законодавства України про охорону здоров'я" норми, які розширюють обов'язки медичних, фармацевтичних працівників та

фахівців з реабілітації щодо дотримання принципів чесності та неупередженості, обов'язку не використовувати свої повноваження для особистої вигоди, а також щодо об'єктивного призначення та відпуску лікарських засобів, медичних виробів (виробів медичного призначення), допоміжних засобів реабілітації без впливу особистих інтересів. Також зміни стосуватимуться і недопущення призначення та відпуску цих засобів під впливом прямих чи непрямих фінансових стимулів.

У Тернополі поліцейські виявили у нетверезого водія зброю

■ За незаконне зберігання зброї фігуранту загрожує до 7 років позбавлення волі.

Минулого вівторка близько 18-ї години до співробітників Тернопільського районного управління поліції надійшло повідомлення від жителя обласного центру про те, що невідомий чоловік сідає за кермо автомобіля, ймовірно, у нетверезому стані.

Поліцейські відреагували оперативно: встановили модель і марку автомобіля, його номерні знаки та розпочали першочергові заходи з розшуку правопорушника і транспортного засобу. Уже через декілька хвилин поліцейські виявили розшукуваний автомобіль на одній із вулиць міста. Чоловік намагався втекти від правоохоронців та ігнорував вимоги зупинитися. Екіпаж поліції охорони зупинив водія на вулиці Мазепи.

Правопорушником виявився 37-

річний житель Тернополя. Чоловік перебував у стані алкогольного сп'яніння, що підтвердило освідчення, проведене на місці події. Під час поверхневої перевірки у його напличнику поліцейські виявили предмет, візуально схожий на вогнепальну зброю. Речовий доказ вилучено та направлено на експертизу.

За цим фактом слідчі поліції розпочали кримінальне провадження за ч. 1 ст. 263 (незаконне поводження зі зброєю, бойовими припасами або вибуховими речовинами) Кримінального кодексу України. Фігуранту загрожує позбавлення волі на строк від трьох до семи років.

Також поліцейські склали на порушника протокол згідно з ч. 1 ст. 130 (керування транспортними засобами, які перебувають у стані алкогольного сп'яніння) Кодексу України про адміністративні правопорушення, повідомили у відділі комунікації обласної поліції.

Налагодили постачання наркотиків до слідчого ізолятора

■ Схему постачання заборонених речовин до виправної установи організував засуджений, який відбував покарання за майнові злочини. До "справи" він залучив знайомого, який перебував на волі.

За незаконне зберігання та пересилання наркотичних засобів з метою збуту у місця позбавлення волі фігурантам загрожує до 10 років ув'язнення.

У ході досудового розслідування поліцейські встановили, що співник на волі пересилав до виправної установи в посилках бупренорфін та

PVP, ретельно маскуючи їх у продуктах харчування. Надалі організатор схеми за гроші розповсюджував заборонені речовини серед ув'язнених. Поліцейські задокументували численні факти постачання наркотиків до місця позбавлення волі та їх збуту засудженим.

Задокументували та припинили протиправну діяльність зловмисників працівники управління карного розшуку, слідчі, представники кримінального аналізу та спецпідрозділи Нацполіції області спільно з працівниками ДУ "Чортківська УВП №26" під процесуальним керівництвом Тернопільської обласної прокуратури.

Фігурантам було повідомлено про підозру за ч. 2 ст. 307 Кримінального кодексу України (незаконне придбання, зберігання, пересилання з метою збуту наркотичних засобів у місця позбавлення волі, вчинене повторно за попередньою змовою групою осіб).

Наразі слідчі ГУНП в Тернопільській області завершили досудове розслідування у кримінальному провадженні та скерували обвинувальний акт до суду, повідомили у ГУНП в області.

Національний банк присвятив пам'ятні монети Івану Марчуку

■ Напередодні Дня Незалежності України в Музеї історії міста Києва відбулася презентація нових пам'ятних монет "Пльонтанізм" (Іван Марчук), присвячених унікальній техніці живопису геніального українського художника сучасності, нашого земляка Івана Марчука.

Презентував нові монети Голова Національного банку Андрій Пишний. Участь у презентації також взяли генеральна директорка Музею історії міста Києва Діана Попова, народний художник України, лауреат Національної премії України імені Тараса Шевченка Іван Марчук та його донька - народна артистка України Богдана Півненко. Захід відбувся в межах персональної виставки видатного українського митця "Іван Марчук. Космічна містерія життя", що триває у Києві.

"Кожен свідомий українець розуміє, чому особливо зараз, під час повномасштабної війни, важливо оберігати мистецтво та культурну спадщину України. Творчість Івана Марчука, без сумніву, яскравий художній феномен, що здобув міжнародне визнання. Монети, присвячені його візонерській творчості, - знак нашої вдячності та глибокої пошани до маестро і ще одна можливість зберегти творчий доробок сучасного українського митця на площині українських грошей, щоб ним могли насолодитися майбутні покоління України та світу", - наголосив голова Національного банку Андрій Пишний.

"Все своє життя я шукав свій

стиль, не хотів іти звичним шляхом. Прагнув сказати нове слово. Був під заборонаю у радянські часи. Але постійно творив, не шкодував себе. Бо життя коротке, а мистецтво - вічне. Не бійтеся шукати своє, досліджувати, творити, мрійте", - зауважив Іван Марчук.

Для дизайну пам'ятних монет використано фрагмент картини "Пробудження", створеної українським митцем у 1992 році. Мотивом дизайну аверсу срібної монети стало коло, що асоціативно нагадує сонце як символ джерела життя, енергії та розвитку. Аверс монети з нейзильберу повторює загальну стилізовану композицію аверсу срібної монети.

На реверсі обох монет зображено образ дівчини з блакитно-жовтою стрічкою на голові. Вона стоїть на тлі квітучого безмежжя рідних просторів, символізуючи пробудження України. Обидві пам'ятні монети оздоблені кольоровим друком (тамподрук) та патинуванням.

Придбати пам'ятні монети можна з 26 серпня 2024 року в інтернет-магазині нумізматичної продукції Національного банку. Загалом їх буде реалізовано 30 тис. шт.

Галина ВАНДЗЕЛЯК

У трьох навчальних закладах поки що дистанційка

■ В області роблять усе можливе для того, щоб навчання розпочалося вчасно, а у закладах освіти було безпечно.

Як зазначила керівниця департаменту освіти і науки ОВА Ольга Хома, на сьогодні 99% шкіл краю мають укріття, однак у трьох закладах вони відсутні.

Відтак, дистанційна форма навчання буде у двох закладах Микулинської територіальної громади, зокрема, у Ладичинській та Рівдянській гімназіях. У першому закладі роботи із будівництва укріття планують завершити до 1 жовтня 2024 року коштом місцевого бюджету. А у Рівдянській гімназії буде реалізовуватися експериментальний проєкт щодо створення захищеного простору в будівлі закладу освіти та встановлено габіони.

Також укріття відсутнє у Раштинецькій гімназії Гримайлівської територіальної громади. Згідно з

рішенням селищної ради, гімназію реорганізовано у початкову школу. У закладі вже завершуються роботи з облаштування укріття в іншого суб'єкта господарювання, поблизу школи.

У школах введуть новий предмет

Відбувається впровадження нового навчального предмета "Захист України". Цей навчальний предмет має на меті формування національної та громадянської ідентичності.

Оновлений предмет викладатимуть в осередках, яких в області є 37. В кожному з них зможе навчатися від 80 учнів старших класів.

Зараз у області є три тренери, які займатимуться підвищенням кваліфікації вчителів предмету "Захист України". Також розглядаються варіанти залучення до навчання військових, які зможуть на практиці показувати роботу БПЛА та поводження зі зброєю.

До 75-річчя від дня народження Богдана Чепурка

■ 26 серпня 1949 р. народився український освітянин, поет, прозаїк, редактор, публіцист, критик, культуролог, народознавець, громадський діяч Чепурко Богдан, син Петра.

"...Росту від перших днів мого земного буття, гостро відчуючи святую роздільність і неминучий змаг світла й темряви. Живу правдою, яка пронизує сутне..."

Б. Чепурко,
з книги "Наче те листя дерев".

Еверест мистця, народженого на берегах р. Стрипи

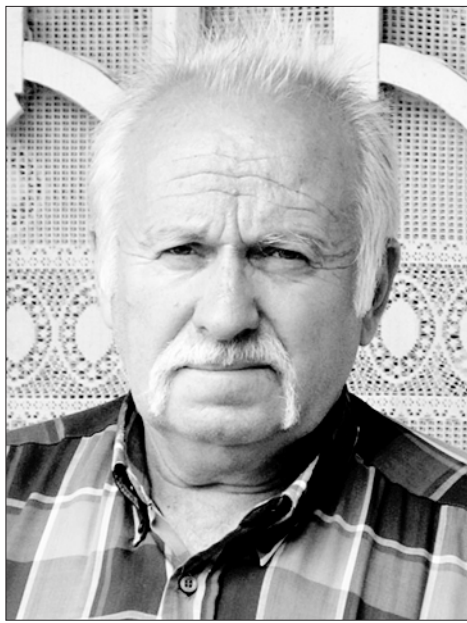
Богдана подарувала світові сім'я Чепурків із давнього на Тернопілля села Осівці, яке славиться самобутніми звичаями, релігійними традиціями, фольклором, а також чарівною природою. Село розкинулося на лівому березі р. Стрипи на Бучаччині. Хрещений у церкві св. Миколая Чудотворця, яка відома з 18 століття, а перебудована в 1927 р. Усе це з літами дало міцне підґрунтя для письменницької праці Богдана. Освіту здобував у Коропецькій середній школі-інтернаті, а потім - на філологічному факультеті Львівського університету, який закінчив у 1974 році.

Працював завідувачем сільським клубом с. Зелена, згодом учителем у селах Тернопільської області - Поточани, Бариш, Доброводи та м. Збараж.

У 1975 р. майбутній письменник переїхав до Львова, де працював науковим працівником, завідувачем відділу фольклору Музею народної архітектури і побуту. Філолог Чепурко також пов'язав свою долю з журналами "Жовтень" ("Дзвін"), "Річ", "Основа" (Київ) та часописами "Прогрес" й "Основа" (був їх редактором).

Багатогранність таланту

Талант до віршування, любов до рідного слова проявилися в нього дуже рано, та видавати твори збірками почав аж у 1980-х. Його перша книга поезій "Сонячна дорога" побачила світ у 1984 році. Б. Чепурко своє обдарування проявив у багатьох жанрах і напрямках. Видав збірки віршів "Код спадковості"

(1989), "Подільська височина" (1997), "Викрадення Європи" (2004), "Ранні вірші" (2004), "Віткає ластівка з пейзажу" (2006), "Дві поеми" (2006), "Сезон мертвих дощів" (2006), книги для дітей: "Чом ти, гуско, боягузка?" (1988), "Вітер нашої землі" (1990), "Ми зваримо борщук" (1996), народознавчі трактати "Українці" (1991), "Небесна родина" (1994), книгу гумору "Чепурески" (2006), методичний посібник "За образом і подобою слова", буквар "На білому світі" (1997), читанку "Хрещатий барвінок" (2004), мемуари тощо. Упорядкував книжечку "Приказкове коло" (1994).

Його перу також належать статті, рецензії. Він свого часу друкувався у часописах "Вільне життя", "Свобода", "Наша доба", "Слово Просвіти", "Українське слово", журнали "Літературний Тернопіль" та інших друкованих органах України.

Письменник Б. Чепурко є автором і упорядником книги спогадів двох поколінь "Утіха, 21" (2008), яку одного разу при зустрічі в Тернополі подарував авторові цих рядків. Він також упорядкував 25 найкращих віршів Кобзаря - "Тарас Шевченко. Вірші" (2017). Його перу належить у рукописі історія рідного села Осівці та публікація статті "Осівці - символ осілої: реконструкція топоніма".

Зауважу, що такий великий творчий доробок талановитого мистця потребує дослідження ще за його земного життя. Потрібно також звернути увагу на новаторство мистця та стильові особливості його творчості, бо в майстра пера Чепурка є чого повчитися

багатьом нашим літераторам.

Письменник-філософ. Галицький Сковорода

Твори галичанина Б. Чепурка ряснують афоризмами: "Свобода вимірюється моментом боротьби за свободу. Смерть - ніщо!". "Філософами стають тоді, коли перестають виголошувати філософії", "Радість в бутті, а не в усвідомленні радості буття". "Авторитет - пародія на вічність", "Гарна ідея здатна зіпсувати ще кращу" та інші. Можна опублікувати книгу-цитатник на базі письменницької спадщини Б. Чепурка.

Відзнаки

за творчу працю

Письменник з берегів р. Стрипи - лауреат творчого конкурсу журналу "Українська культура" за розвідку "Триєдиний світ культури" (1992), Всеукраїнської премії "Благовіст" за книжку вибраного "Подільська височина" (2000), премії ім. М. Шашкевича за книжку вибраного "Викрадення Європи" (2005). Він став переможцем в 2000 р. Міжнародного конкурсу на кращу поему про Україну. Лауреат I премії обласного літературного конкурсу за кращі поетичні збірки на патріотичну тематику (2018), а також 1-ї премії літературного конкурсу імені Катерини Мандрик-Куйбіди (2018).

Книги Б. Чепурко "Бручевиця...", "Книга перетлумачень...", "Полігон Господа Бога" у 2016 та "Дивина" у 2021 висувалися на здобуття Шевченківської премії.

Виходець із берегів Стрипи ініціював створення гурту позадесятиників. Переслідувався советським КДБ.

У житті та творчості ключовими словами вихідця з Осівців є Бог, небо, Україна, боротьба за її свободу, а також розквіт культури й мистецтва...

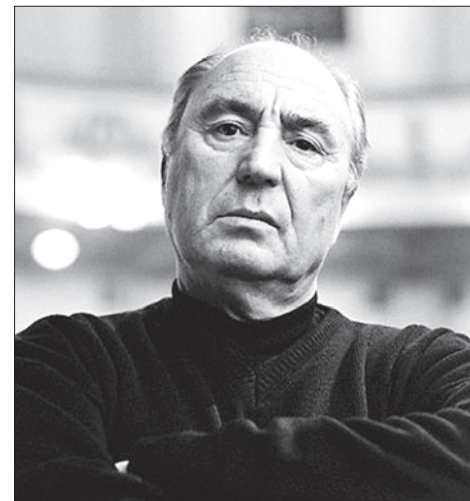
Мистець Б. Чепурко і Тернопільщина

Письменник Б. Чепурко часто відвідує Тернопільщину. Тут його шанують, пропагують його творчість на сторінках обласних видань, у бібліотеках усіх рівнів, а у видавництвах видають нові книжки.

Зичимо країнинові міцного здоров'я, щастя, многая літ життя і нових творчих успіхів на літературній ниві. Нехай Тобі, Богом дана Людино, збуваються всі мрії.

Іван БАНДУРКА

Ювілей народного артиста України В'ячеслава Хім'яка

■ У серпні святкує своє 75-річчя провідний майстер сцени Тернопільського академічного обласного українського драматичного театру ім. Т. Г. Шевченка, кіноактор В'ячеслав Хім'як. Корифей сцени зіграв понад 100 ролей у театрі та кіно.

В'ячеслав Хім'як народився 19 серпня у Голоскові Кам'янець-Подільського району на Хмельниччині.

Закінчив театральну студію при Київському українському драматичному театрі імені Івана Франка і філологічний факультет Тернопільського педагогічного інституту.

З 1994 р. В'ячеслав Антонович - художній керівник курсу на відділенні театрального мистецтва Тернопільського музичного училища. З 1999 р. - професор кафедри педагогіки Тернопільського експериментального інституту педагогічної освіти. У 2004 р. став професором інституту мистецтв Тернопільського національного педагогічного університету ім. В. Гнатюка.

В'ячеслав Антонович - лауреат обласної літературно-мистецької премії імені Степана Будного (1978 р.), премії СТДУ імені Амвросія Бучми (1999 р.), кавалер ордена "За заслуги" III-го ступеня (2009 р.). Член національної спілки театральних діячів України. Читець художнього слова.

Днями за значний особистий внесок у розвиток національної культури і театрального мистецтва, вагомі творчі здобутки, високу професійну майстерність, патріотизм, активну громадську діяльність та з нагоди ювілею В'ячеслава Хім'яка нагородили почесною грамотою Тернопільської обласної ради.

Також колектив Тернопільського академічного українського драматичного театру ім. Т.Г. Шевченка від себе та від вдячних глядачів привітав народного артиста України В'ячеслава Хім'яка із 75-літнім ювілеєм. Побажав йому міцного здоров'я, радості, любові, нових творчих злетів й перемог. Зокрема написали: "Нехай посіяне Вами зерно у душах юних акторів проростає й відається сторицею! Щастя й Божого благословення на многі літа!"

Галина ВАНДЗЕЛЯК

Поетичним рядком

Все так безжально
пошрапнелив час,
Латають знов розлуку незабудки
Край шляху,
що проноситься крізь нас,
Край долі,
що позиркує відлюдком.
Без тебе навіть сонце кидає тінь
І світ змалів на крихітку любові.
Непотрібом згорнути б далечинь,
Пелюсткою до уст припасти знову.

Так щебече струмок з-під гори,
Мов у травах заплуталась пісня.
Говори, хоч крізь час говори,
Голос твій пригорнути не пізно...

Де живі намистини суниць
Перестиглим узліссям блукали,
Ми у спогад впадем горілиць.
Це, повір мені ще раз, немало.

Володимир КРАВЧУК

